

② pot haver hi contradiccions entre interès particular i interès col·lectiu

producte net → "rico oïoso"
producte brut → "trabajadores"

contradicció: un exemple { → prod. net 20
→ prod. brut - 880

PRÒLEGS

p. 169 "la poblacion de la qüessa armenen a la ves para facilitar los trabajos"

cita Sismondi, pp 169-170. Lib. II, Cap. 5

↳ propietat priv. justif. per agr.
" " comu. " " per pest.
contra l'expulsió de colons

Ugl = França

Cap. III

de las diferentes clases de cultivadores de la tierra

pp. 171-184

7 classes

1. llaurador propietari	} ^{corbes} 1. <u>Cultura patriarcal</u> , p. 171
a época romana auà be
p. 172-3
2. esclaus	
3. serveis de la gleba	
4. censataris	
5. parcers, colons	} desapareix l'afabilitat i benevolencia
apareix l'esclavitut i retrocedix l'agricultura.
6. arrendataris	
7. enfiteutes.	
	2. <u>esclaus</u>
contra la tracta de negres

FUNDACIÓ ERNEST LLUCH

Ernest Lluch haurà passat a la història, més enllà de la seva tràgica i incomprensible mort, com un intel·lectual i un polític destacat, que va deixar darrere seu una impressionant producció escrita. Pràcticament es pot dir que no deixa d'escriure ni un sol dia al llarg de quaranta anys. Lluch era un destacat investigador, potser el millor especialista a l'Estat espanyol sobre el pensament econòmic i, junt amb Pierre Vilar, un dels grans especialistes del XVIII català. També estava acreditada la seva aportació a l'estudi del catalanisme i de la qüestió nacional, en vessants diversos i complementaris (Catalunya, País Valencià, Euskadi, federalisme). Historiador i economista, publicà un important nombre de monografies amb materials de primera mà. Paral·lelament a una acció destacada en la política, continuà amb els seus treballs científics, minuciosos i erudits, especialment en el camp de la història del pensament econòmic i polític. És per això que la seva producció diguem-ne acadèmica és extraordinàriament rica. Però també com a divulgador cultural i com a home permanentment interessat per quasi tot va publicar, especialment en revistes i diaris, un elevat nombre d'articles d'informació i opinió, de manera que es convertí en un articulista permanent sobre l'actualitat i els problemes de la societat que li tocà viure. D'ací que la recopilació de tots els materials publicats per Lluch constitueixi una de les bibliografies més variades i extenses del nostre panorama cultural.

Els darrers anys, portat pel seu permanent interès sobre els problemes nacionals, es preocupà per Euskadi. Estudià a fons el problema basc i es comprometé una i altra vegada a favor d'una solució política i pacífica, defensant la seva identitat i la seva cultura, contra els violents i a favor del diàleg, cercant camins constitucionals per resoldre els problemes. També escriví llargament sobre aquest tema. I fou per aquelles idees que el terrorisme fanàtic el va matar una cruel nit de novembre de l'any 2000.

La Fundació Ernest Lluch, creada després del seu assassinat, considerà des dels seus inicis la necessitat de realitzar la seva bibliografia, com ho feren altres institucions universitàries i tots aquells que coneixien més o menys la qualitat de l'obra escrita de Lluch, al mateix temps tan vasta. Si, com pensem molts, el millor de Lluch està en els seus llibres i articles, hauria estat imperdonable que no ens proposéssim fer la recopilació de la seva obra i fer-la pública. A la Fundació havíem establert un àmbit de memòria i arxiu de Lluch dins del qual, a més de fer el seguiment de les publicacions i reedicions de la seva obra, quedava clar que caldria ordenar l'obra escrita i publicar-ne la bibliografia. Era evident per a tots nosaltres atesa la condició d'escriptor i publicista sistemàtic del nostre amic enyorat, que ens va deixar un llegat imprès de primer ordre. Potser en un primer moment no érem del tot conscients de l'abast del repte com a quantitat de treball i de recerca que representava establir la bibliografia de qui, interessat per tots els problemes socials i culturals, les arts i les ciències del seu temps, no tingué mai un no per a qui li demanava un article. Emportats per un voluntarisme optimista, ens disposàrem a la feina. Existien ja uns materials importants: el mateix Lluch tenia fet un índex no gens complet; la bibliografia d'urgència que publicà Eugeni Giral a la *Revista econòmica de Catalunya* número 42 de 2001, i corren per València i Catalunya alguna altra relació de les seves obres sense afany exhaustiu i algun breu assaig bibliogràfic analític, tots sensiblement limitats i amb llacunes evidents sobretot en matèria d'articles de revista. Això pel que feia a l'obra acadèmica. La bibliografia periodística, a part algunes llistes, estava pràcticament tota per fer i classificar i se'ns presentava com una tirallonga inacabable de títols de difícil tria i fins i tot localització.

Ateses les circumstàncies, la Fundació, en conèixer les intencions del Consorci de la Universitat Internacional Menéndez y Pelayo de Barcelona de dedicar el fons obtingut en un concert d'homenatge a Lluç a la publicació de la bibliografia, va considerar-ho un encert. Tal com des de la CUIMPB ho plantejà Joan Trullén, membre també del Patronat de la Fundació Ernest Lluch, aquesta acceptà entusiàsticament el projecte sumant-hi amb el temps dedicació, treball i costos de l'elaboració en total compenetració amb el projecte i amb la voluntat determinada d'arribar a un resultat escaient com més aviat millor, encara que, tot s'ha de dir, cada vegada més conscients del repte que teníem al davant.

El desafiament, com diem, no era petit, ja que Ernest Lluch va ser com una mena d'escriba impenitent que es passà la vida escrivint. Tota la seva activitat vital com a professor, polític, economista, conferenciant, home de cultura, tertulià... tingué la seva traducció escrita, va generar un paper imprès. Sense cap mena de dubte la seva dedicació a l'escriptura va ser un dels trets destacats de la seva personalitat. Fou un convençut de la cosa. Com a universitari tingué sempre la idea que un professor havia de ser valorat en funció de la seva obra a partir de les seves publicacions, i s'emmirallava en Pierre Vilar o Jaume Vicens Vives. Cregué el mateix pel que feia a la vida política, social i cultural: escriure per a ell era un deure i una necessitat. I el resultat d'aquella dedicació minuciosa i permanent a posar negre sobre blanc pràcticament tot el que el motivà, preocupà i obsessió al llar de la seva existència fou l'extensa, variada i consistent bibliografia que us fem a mans i que parla per si sola.

Lluch va ser un cas d'activisme, una màquina de treball, de dedicació intensa a tot el que tocà, un treballador que no parava i que va deixar, per tant, una traça ampla, llarga i profunda, a la universitat, a la política i a la societat, la valoració de la qual ha estat jutjada com a extraordinària. És cert que fou un polític excel·lent i un ministre especialment eficaç; però posat a la balança tendríem a dir que les seves recerques publicades i les idees que se'n derivaven foren allò que més haurà quedat d'ell en el temps, de sòlid i de permanent. Només en la pura consideració quantitativa la seva producció és sorprenent: costaria de trobar un altre intel·lectual i polític català contemporani amb una bibliografia de més de 2.000 títols. La quantitat d'estudis i d'articles que escriví és enorme, de la més variada i allunyada temàtica; que anà escrivint, impertorbable, com una mena de destí personal.

Aquesta que us presentem és una gran bibliografia de Lluch, però hem de recordar i prevenir que no és la definitiva. Les dificultats per arribar a una compilació exhaustiva, completa, han estat i són considerables. En primer lloc, el mateix Lluch no la va establir, ni tenia guardada còpia ni originals dels seus escrits; tampoc va fer llistes ni notes de les seves publicacions, llevat d'una triada bibliografia acadèmica, que no ho englobava tot ni de bon tros. Com hem dit escriví a tota mena de publicacions, de vegades articles demanats, altres de la seva pròpia oferta, de totes les matèries i en una dispersió notable, fet que fa difícilíssim establir tota la seva producció. A revistes locals, a butlletins polítics, papers ciclostilats, a programes de festa major, a llibres col·lectius, a documents del seu partit, a aportacions enciclopèdiques, signades o sense signar... escriví a mà una bona part dels seus articles, cosa que sol deixar encara menys traça.

Establir la bibliografia que segueix ha estat una feina esborronadora i a vegades desesperant, que ha necessitat moltes col·laboracions. La base de la part acadèmica la teníem, però puix que era mancada, ha hagut de ser enriquida amb aportacions noves, procedents de diversos investigadors

conexedors de l'obra lluchiana (Joaquim Albareda, Salvador Almenar, Josep Maria Carreras, Jaume Claret, Vicent Llombart, Alfonso Sánchez Hormigo, Vicent Soler, entre altres) i de posteriors recerques d'Eugeni Giral. La part periodística ha estat en bona part compilada per alguns dels mitjans en què Lluch va escriure, com ara *La Vanguardia* o *El País*, per dir-ne alguns. Moltes publicacions periòdiques han hagut de ser buidades pacientment. Per arribar al fitxatge que significa la compilació que ara veu la llum ha calgut el concurs de moltes persones, moltes hores d'hemeroteca, d'arxiu, de consultes, de redacció i de revisió i la feina de les persones que figuren com a col·laboradors concrets en el frontispici de la bibliografia. Sense oblidar l'esforç més important (i, cal insistir-hi, desinteressat), sense el qual no hi hauria bibliografia, dels que són els autors materials de la confecció i redacció, Núria Comas, Montserrat Galera i Eugeni Giral

Els dubtes a l'hora de donar cos al projecte, i sobretot de donar-li la forma final que té, han estat molts. Sobretot per les característiques de les publicacions de Lluch, tan extremadament variades i disperses. L'establiment d'una bibliografia es pot fer de diverses maneres, metodologies i ordenacions. Hi ha diferents escoles i els exemples són múltiples. La confecció d'una bibliografia ha de seguir uns criteris científics, certament, però no fins al punt que sigui només un repertori per a especialistes; ha de ser una classificació fàcil de manejar i d'utilitzar per a tothom. Cercar en una bibliografia un text concret i localitzar-lo amb facilitat és un dels objectius a aconseguir. Calia, per això, presentar l'obra de Lluch amb el rigor d'un treball científic, evidentment, però dins una perspectiva de facilitat per al seu ús.

Ara, una bibliografia ha de ser, simplement, cronològica? Hauria de ser temàtica? S'han de separar els textos d'investigació dels de divulgació, dels de pura especulació o opinió? S'ha d'ordenar per tipus de documents (pròlegs, assaigs, epílegs, ressenyes...)? Els articles s'han de presentar ordenats segons la revista/diari que els conté? La bibliografia ha de reflectir l'ordre i nomenclatura tècnica a fi de donar o facilitar al màxim la seva consulta. Com separar en el cas de Lluch l'obra científica de la periodística? Aquestes eren les preguntes a què s'havia de donar resposta a l'hora d'intentar donar un ordre a aquella pila enorme d'escrits.

Un altre problema ha estat què s'hi posava i què no. L'obra de Lluch és com una riuada que no para. Cada dia trobem coses noves, amagades. D'altra banda hi ha materials que creen la inseguretats sobre si han de figurar o no en una bibliografia. En aquesta no hi ha la seva actuació parlamentària oral o escrita, per exemple, tot i que figura en els diaris de sessions a Corts, ni algunes conferències, ni les seves aparicions a tertúlies televisives o radiofòniques, que hem de digitalitzar (ja existeix un conveni per realitzar-ho entre la Fundació Ernest Lluch i la Universitat Oberta de Catalunya) ni la totalitat de les seves ressenyes de llibres, i tenim pistes de la seva col·laboració en diaris i revistes que exigirà una tasca de recull llarga i feixuga. És per això que tancar la bibliografia de Lluch com a definitiva costarà molt de temps, queda molta feina per fer encara.

Tampoc aquestes dificultats ens han de pertorbar més del compte. Quan veiem que apareixen textos inèdits de Juli Verne, Fernando Pessoa, Josep Pla, Manuel de Pedrolo o d'Àngel Guimerà, per posar l'exemple d'autors prolífics que havien estat editats en l'aparentment totalitat dels seus textos, tal vegada ens hem de fer el càrrec que és normal que no sigui fàcil, ni mai del tot definitiu, determinar la

bibliografia completa d'un escriptor com Ernest Lluch, amb una gran quantitat d'articles publicats arreu d'un ample i canviant territori. És probable que els propers anys vagin apareixent ací i allà, articles i col·laboracions del nostre autor que ara com ara no estem en condicions de detectar...

Però s'havia de prendre una determinació i la primera premissa era que la bibliografia d'Ernest Lluch era una urgència; no podíem esperar més. No podíem esperar que algú capacitat volgués fer una tesi doctoral sobre l'obra de Lluch i ens presentés un treball exhaustiu i ordenat amb totes les variables possibles. Tal vegada un dia algú ho farà; algú establirà un treball descriptiu i analític d'aquella obra, seguint-ne les passes i connectant els textos emparentats, entrant en els continguts, que seria l'ideal. Però mentre esperem, ara es tractava de publicar quelcom de sòlid i útil: la relació ordenada dels títols que li coneixem fins al moment. Un repertori que es pot dir que conté probablement més del 98 per cent de la producció lluchiana i per tant de gran abast i seriositat. I així s'ha fet.

Aquesta és, doncs, allò que se'n diu una bibliografia general de l'obra de Lluch. Una bibliografia enumerativa (o sistemàtica) ordenada per ordre cronològic, que cita amb precisió cada títol, dividida en dues parts completament diferencials: la seva obra científica o acadèmica d'una banda i la seva literatura periodística, de divulgació i d'opinió, per l'altra. En les notes prèvies "Comentaris sobre la realització de la bibliografia" i "Metodologia emprada" hi trobareu detallats i explicats els criteris que s'han seguit finalment.

Les bibliografies són un instrument fonamental per a la informació científica, el treball acadèmic i la recerca; són eines extremadament útils per accedir al coneixement o per conrear la simple curiositat cultural. La seva existència facilita extraordinàriament l'accés a l'obra d'un autor, que seria sovint impossible tenir a l'abast sense aquest tipus d'inventaris. Per això era inajornable la publicació de la bibliografia de Lluch, al cap de cinc anys de la seva mort. Amb aquesta compilació sabrem molt més sobre el mateix Lluch ja que una bibliografia és també la radiografia d'un autor, el resum sintètic i l'aproximació més objectiva a una obra. I quan es tracta d'autors de la volada i la dimensió de Lluch ens trobem que el catàleg de la seva obra esdevé també un material imprescindible per conèixer la història i el pensament de catalans i espanyols en dues etapes: els segles XVIII i XIX, que foren objecte del seu estudi, però (i també) molt particularment per conèixer millor els problemes de la seva/nostra societat de la segona meitat del XX que ell visqué amb tanta intensitat i va tractar amb tanta subtilitat i passió en la seva incansable reflexió escrita, fatalment interrompuda per la salvatge etarra.

La Fundació Ernest Lluch, en el moment en què apareix la bibliografia, sent haver acomplert un deure i expressa la seva satisfacció per haver col·laborat a fer-la possible, convençuts com estem que es tracta d'un instrument important per a l'estudi del nostre país i, òbviament, per a un millor coneixement d'aquell home que treballà tant amb la ploma a la mà, encara que no només amb la ploma a la mà.

Lluís Maria de Puig
Vicepresident de la Fundació Ernest Lluch

CONSORCI DE LA UNIVERSITAT INTERNACIONAL MENÉNDEZ PELAYO DE BARCELONA - CENTRE ERNEST LLUCH

L'obra publicada per Ernest Lluch constitueix un dels legats més rics i complexos de la cultura catalana i hispànica. En el decurs de quaranta anys de publicacions, el professor i científic social, i també el polític i publicista, va escriure de forma sistemàtica en diferents camps del saber, des de la història de les doctrines econòmiques i la política econòmica fins a la literatura i la música. Els àmbits temàtics en els quals Lluch ha deixat obra escrita són realment molt diversos. I en molts d'ells es pot afirmar sense temor a equivocar-se que la seva contribució ha estat fonamental. Aquesta labor editora el situa com un dels puntals fonamentals de la cultura catalana de la segona meitat del segle XX.

El professor, economista i polític Ernest Lluch era abans que res un investigador, una persona dotada d'una sòlida formació i al mateix temps d'una gran curiositat, d'una capacitat de treball i d'una intel·ligència realment excepcionals. Sostenia, seguint l'estela d'un dels seus principals referents intel·lectuals, l'economista austroamericà Joseph Alois Schumpeter, que la vida de l'investigador s'havia d'orientar sobretot a la publicació. Transmetia al seu entorn acadèmic la preocupació per l'edició, només comparable al gust per la lectura. Sovint recordava als joves investigadors que llegir no els havia de fer perdre de vista el destí del seu treball, que era escriure, publicar, sotmetre a la crítica externa el resultat de la recerca. I predicava com molt pocs amb l'exemple.

Fruit d'aquesta concepció del treball intel·lectual, que tant deu al clima existent a finals dels anys cinquanta i començaments dels anys seixanta en un dels pocs reductes avançats de la universitat espanyola, la recentment fundada Facultat de Ciències Econòmiques de la Universitat de Barcelona, és la formació d'una personalitat acadèmica singular, que publica de manera molt precoç i participa activament des de molt jove en diferents iniciatives editorials de caràcter econòmic o cultural. Ernest Lluch actuarà també aviat de manera decidida en la vida política, com a líder dels estudiants universitaris de Barcelona sempre impregnat per les idees del socialisme democràtic, i aquesta altra faceta li farà participar també des de molt jove en la difusió del pensament econòmic i polític mitjançant publicacions, sempre en el molt difícil context polític del franquisme.

D'aquesta forma Lluch publicarà des de mitjans de 1959 –l'any del Pla d'estabilització en què participaren destacats economistes i, entre ells, el seu mestre Fabià Estapé– diferents treballs de divulgació a revistes com *Promos* i *Serra d'or*, i els primers treballs més científics a una revista que va ser plataforma destacada de la difusió del pensament econòmic liberalitzador: *Información comercial española*. Des d'aleshores fins al mateix dia de la seva mort es pot afirmar que Ernest Lluch no va deixar d'escriure i publicar. Des d'articles a revistes especialitzades en economia o història del pensament econòmic, fins a col·laboracions a la premsa diària, passant per un amplíssim espectre d'editorials i revistes de Catalunya, el País Valencià, Madrid, el País Basc, per citar els àmbits territorials en què va treballar amb més freqüència.

Conèixer amb precisió l'obra científica publicada per Ernest Lluch esdevé així una labor prioritària si es vol contribuir ordenadament a la difusió del seu pensament i de la seva obra. Ernest Lluch va recopilar en un treball pòstum publicat en el número 42 de la *Revista econòmica de Catalunya* el que ell considerava com la principal obra científica, fet en una presentació raonada de gran valor historiogràfic. Naturalment, en aquest treball pensat no per a l'edició sinó per avalar l'obtenció d'un ajut a la investigació de la Generalitat de Catalunya, no s'hi incorporen de manera exhaustiva tots i

cadascun dels treballs de naturalesa científica, sinó una tria representativa, i, en conseqüència, té necessàriament un caràcter parcial i incomplet. Tampoc els catàlegs universitaris o de les grans biblioteques nacionals són font exhaustiva de coneixement sobre la seva bibliografia, sovint publicada en revistes o editorials molt especialitzades o d'abast lingüístic de difícil accés en els repertoris establerts o internacionals.

En conseqüència, calia en primer lloc aplegar la seva bibliografia, recollir l'obra científica dispersa. Era necessari un treball sistemàtic de recerca de l'obra econòmica o històrica d'Ernest Lluch malgrat l'existència de reculls propis o de dipòsits fets per ell mateix a les biblioteques universitàries.

Però era també imprescindible conèixer l'obra publicada sobre altres àmbits del coneixement, des de la literatura o l'arquitectura i l'urbanisme, a la història de la música o la política. I en aquest cas no es podia recórrer a estudis previs. Calia referir-se a fonts documentals molt disperses, geogràficament o temàticament. Calia, en definitiva, procedir a elaborar sistemàticament una bibliografia el més completa possible, exhaustiva, sistemàtica.

Oferim aquí precisament un primer recull sistemàtic i amb voluntat exhaustiva del conjunt de publicacions científiques i no científiques d'Ernest Lluch. La bibliografia ha tingut dos responsables principals: Núria Comas Lamarca (bibliotecària, que durant quatre anys ha treballat desinteressadament en la recopilació d'obra dispersa) i Eugeni Giral (professor que realitzava des de la UAB una bibliografia i recollia material dispers ja en vida d'Ernest Lluch). En la seva realització hi ha tingut una labor fonamental d'impuls el Consorci de la Universitat Internacional Menéndez Pelayo de Barcelona - Centre Ernest Lluch amb la col·laboració de la Fundació Ernest Lluch. En ella, però, hi han col·laborat persones i institucions molt diferents, destacant la labor de Montserrat Galera en l'adopció dels criteris bibliogràfics. Es tracta, però, realment d'una obra col·lectiva feta gràcies al treball desinteressat de moltes persones i institucions, aplegades amb un interès comú: recollir de forma sistemàtica l'obra bibliogràfica d'Ernest Lluch. Ressenyaré molt breument els seus orígens.

Quan poc després del criminal atemptat a Ernest Lluch els responsables d'una de les institucions que ell havia impulsat, el Consorci de la Universitat Internacional Menéndez Pelayo de Barcelona -consorci que aplega, a més de la UIIMP, l'Ajuntament de Barcelona, la Diputació de Barcelona i el Centre de Cultura Contemporània de Barcelona- es van reunir per tal de donar una resposta a aquell acte de barbàrie, van sorgir tres iniciatives molt precises per preservar la seva memòria i sobretot impulsar la difusió de les seves idees: la primera era denominar el CUIIMPB com a Centre Ernest Lluch; la segona fou organitzar un homenatge musical a la seva memòria en forma de concert, amb la col·laboració de destacats mestres; i la tercera, confeccionar i publicar una bibliografia per tal de facilitar l'edició posterior de la seva obra dispersa.

Sota l'impuls de la presidenta del Consell Acadèmic del CUIIMP, la professora Encarna Roca, i de la direcció acadèmica, així com dels màxims responsables del Consorci -el rector de la UIIMP, el professor José Luis García Delgado; l'alcalde de Barcelona, Joan Clos; el president de la Diputació de Barcelona, Manuel Royes, i el director del Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, Josep

Ramoneda-, el CUIIMP-CEL va proposar realitzar un concert d'homenatge a Ernest Lluch a Barcelona, la recaptació del qual servís al propòsit de publicar una bibliografia i ajudar així a l'estudi i edició de la seva obra.

El concert tingué lloc a l'Auditori de Barcelona el dia 1 de maig de 2002, i va comptar amb la participació desinteressada del pianista Joaquín Achúcarro, el director Antoni Ros Marbà, el director Joan Lluís Moraleda i l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya. Tant el Consorci de l'Auditori com nombroses institucions representatives de la societat catalana i dels seus mitjans de comunicació van col·laborar també desinteressadament en la difusió i la realització del concert. El concert va tenir un gran èxit artístic i de públic, que va omplir l'Auditori de Barcelona, i va ser retransmès per televisió i ressenyat per la premsa i la resta dels mitjans de comunicació. Però sobretot va ser una manifestació ciutadana en la qual es van aplegar molts ciutadans per retre homenatge musical a Ernest Lluch. A tots ells, i de manera molt destacada al personal del CUIIMPB-CEL, moltes gràcies.

Cal deixar constància escrita de l'agraïment a moltes persones per l'esforç realitzat per fer possible aquesta edició. En primer lloc a la seva família, Montserrat Lamarca, les seves filles Eulàlia, Rosa i Mireia, Enric Lluch i Martín, Montserrat Galera i Enric Lluch Galera, els quals han demostrat en els ja més de cinc anys transcorreguts des de la mort d'Ernest Lluch una total disponibilitat per ajudar en totes les activitats destinades a honorar la seva memòria; a tots els que han fet possible amb el seu treball la realització d'aquesta bibliografia i de manera molt singular a Núria Comas Lamarca pel seu constant treball de recopilació; a Eugeni Giral, que des de fa anys ha impulsat l'estudi i la recopilació de l'obra d'Ernest Lluch, i a Montserrat Galera, que n'ha elaborat les bases metodològiques; també a tots aquells que des d'arxius i biblioteques, des d'editorials fins a mitjans de comunicació, han facilitat informació o han contribuït amb el seu consell a portar a bon terme aquesta iniciativa, i d'una manera especial a Lluís Maria de Puig.

No voldria acabar aquest pròleg sense referir-me a la feina que ha de seguir després de la publicació d'aquesta bibliografia. En primer lloc la feina científica dels historiadors del pensament econòmic i dels professors d'economia de fer un catàleg raonat de la seva bibliografia científica, feina en la qual ja estan treballant Salvador Almenar, Vicent Llombart i Vicent Soler. També cal referir-se a la labor de sistematització i edició ordenada de la seva obra no científica. En particular la labor de selecció i agrupació d'articles per períodes i àmbits temàtics pot donar lloc a una col·lecció molt útil per al coneixement de la Catalunya contemporània (i d'altres realitats com el País Valencià o el País Basc). La reedició amb estudis crítics d'algunes de les seves obres, en línia amb la que ha fet de *La via valenciana* el professor Vicent Soler, constitueix també una feina fonamental. La recopilació de les seves intervencions al Congrés dels Diputats i al Senat en el decurs de la seva labor parlamentària i els seus discursos com a ministre de Sanitat i Consum també ha d'ésser un objectiu editorial en els propers anys. Lluch fou també una de les personalitats amb presència sistemàtica en programes de ràdio i de televisió, que exigirà una recopilació i sistematització. La seva labor de direcció de tesis doctorals i de treballs de recerca exigeix també un estudi exhaustiu i una recopilació, així com la seva labor de prologuista. La seva abundant i molt interessant correspondència amb molt destacats economistes, historiadors i polítics contemporanis exigirà també una labor de recollida, sistematització, estudi i publicació.

En definitiva, l'edició d'aquesta bibliografia és una fita important, però no és el final d'un recorregut, sinó el punt de partida per a una llarga, complexa i difícil tasca. La universitat en general i la Fundació Ernest Lluch en particular tenen per endavant molta feina a fer per contribuir a l'estudi i la difusió de les idees d'un personatge central en la cultura catalana i hispànica contemporànies que va morir en un atemptat d'ETA malgrat ésser un dels màxims exponents de la cultura del diàleg i de la pau.

Joan Trullén

Director acadèmic del CUIMPB-CEL, 1998-2004

③ ~~2. zeros de la glesa~~ 11
 3. corbedes
 Pensa a la producció
 l'abolició de l'esclavitud era per a obtenir
 un augment de la renda, però no es corbe-
 guesix. "INTRODUCCIÓ"

4. servicio → ceus o capitació
 més llibertat.

5. colono parcelero

177 "colono parcelero, invento feliz de la edad
 media, por el cual se estipuló que los
 señores percibirían la mitad de los fru-
 tos relevando de todo vasallaje a los colonos,
 declarando enteramente libres a los cultiva-
 dores de la tierra.
 propés de l'agricultura
 aventatges, no pagar en diner.
 per millor, en tot cas, perquè las gona-
 cias integres no podian percibir"
 no sempre estau d'acord els intereso
 del llançador amb els del propietari
 per a) falta de capital o b) poca segu-
 retat.
 cita de A. Smith lib. 3, cap. 2.
 millor quan el contracte és llarg.